

ÚSTAVNÍ SOUD PŘIPUSTIL MOŽNOST SNÍŽENÍ MÍRY OCHRANY OBYVATELSTVA PŘED HLUKEM

Ústavní soud se ve své judikatuře stále více zabývá také hospodářskými, sociálními, environmentálními a kulturními právy. V oblasti práva životního prostředí se v minulosti věnoval i tak závažné problematice, jakou ochrana lidského zdraví před účinky hluku jistě je. Nejnovější rozhodnutí v této oblasti přibylo letos na jaře.¹ Připomeňme, že právním základem ochrany veřejného zdraví před hlukem je v českém právu zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“), a nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů.

PODSTATA NÁVRHU

Skupina 23 senátorů (dále jen „navrhovatelka“) se před Ústavním soudem domáhala zrušení dílčích ustanovení nařízení vlády č. 433/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Navrhovatelka napadla ustanovení, která vedou ke zvýšení hygienických limitů hluku ze silniční a železniční dopravy v chráněných venkovních prostorech staveb. Ustanovení potenciálně mohou přispět k enormnímu, až několikanásobnému navýšení povolené hlučnosti oproti předchozím limitům. Právní úpravu navrhovatelka považovala za chaotickou, nevyváženou a nepředvídatelnou. Stávající systém regulace hluku je podle navrhovatelky nesrozumitelný a nekompaktní, zasloužil by si celkovou odbornou revizi a racionalizaci. Nařízení vlády také musí být vydáno k provedení zákona a v jeho mezích. Meze zákona byly v případě napadených ustanovení překročeny. Zvýšení přípustných limitů hlukové zátěže má podle navrhovatelky konečně zcela nepříznivý dopad na veřejné zdraví, proto namítla porušení čl. 31 a 35 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod.

Navrhovatelka požádala o předřazení projednávání věci podle § 39 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), z důvodu veřejného zájmu na ochraně zdraví a „*pro hrozbu*

¹ Nález sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

závažné škody a újmy“. Dále navrhovatelka požádala „o odložení účinnosti nařízení č. 433/2022 Sb.“, lze-li takový postup dovodit výkladem zákona o Ústavním soudu.²

Ústavní soud si předně vyžádal podle § 69 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu vyjádření vlády, jako účastníka řízení, Veřejného ochránce práv, jako potenciálního účastníka řízení, a dále vyjádření Ministerstva zdravotnictví, jakožto gestora předmětné právní úpravy. Veřejný ochránce práv v reakci sdělil, že nevyužije procesního práva podle § 69 odst. 3 zákona o Ústavním soudu a do řízení nevstoupí. Vláda a Ministerstvo zdravotnictví zaslaly následně svá vyjádření, ze kterých shodně vyplývá, že doporučují návrh zčásti zamítnout a zčásti odmítnout.

Tak se nakonec také stalo. Plénum Ústavního soudu (soudkyně zpravodajka Daniela Zemanová) návrh zčásti zamítlo, zčásti odmítlo pro zjevnou neopodstatněnost.

K OBSAHU NÁLEZU ÚSTAVNÍHO SOUDU

V posuzované věci Ústavní soud v prvé řadě přihlédl k tomu, že navrhovatelka napadá vybraná ustanovení novelizujícího nařízení č. 433/2022 Sb., včetně přechodných ustanovení (čl. II), nenapadá však žádné z ustanovení původního novelizovaného nařízení č. 272/2011 Sb., tedy ustanovení toho předpisu, který hygienické limity hluku stanoví. Zároveň nenapadá novelizující nařízení č. 433/2022 Sb. jako celek, byť vytýká vládě překročení kompetence při jeho vydání, a požaduje „odložení účinnosti“ tohoto nařízení.³

Odmítnutí se týká podstatné části návrhu. Navrhovatelka totiž napadla výhradně ustanovení tzv. „novelizujícího“ předpisu, nikoliv nařízení, které bylo novelizováno. Podle ustálené judikatury⁴ Ústavního soudu však novela právního předpisu nemá samostatnou (normativní) existenci, tu získává až jako součást novelizovaného předpisu. Účinně lze tedy napadnout pouze samotný předpis, který byl novelou změněn – zde nařízení č. 272/2011 Sb. Navrhovatelka napadá jednotlivé dílčí novelizační body, aniž by dosavadní rozhodovací praxi Ústavního soudu v návrhu reflektovala, argumentačně se s ní nypořádala, resp. podobu petitu napadajícího dílčí novelizační body blíže (při vědomí dosavadní rozhodovací praxe Ústavního soudu) zdůvodnila. Ani na výslovné upozornění vlády na nemožnost věcného přezkumu jednotlivých novelizačních bodů navrhovatelka v replice nijak nereagovala. Ústavní soud tak v nyní posuzované věci vycházel ze své konstantní judikatury a neshledal důvod se od ní na základě podaného návrhu odchýlit. Proto se nemohl zabývat tou částí návrhu, která požaduje věcný přezkum obsahu čl. I bodu 2, 5, 6, 7, 17 a 20 nařízení č. 433/2022 Sb. K většině otázek vznesených navrhovatelkou se tedy nemohl vyjádřit.

Pokud jde o posouzení procesních podmínek a kompetence pro přijetí předmětného nařízení vlády k regulaci hluku, Ústavní soud v komentovaném nálezu z 3. dubna 2024 odkázal na svoji dřívější judikaturu, když již v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/18 ze

² Viz bod 3 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

³ Viz bod 39 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

⁴ Např. náleze ze dne 12. března 2002, sp. zn. Pl. ÚS 33/01; nebo náleze ÚS ze dne 25. září 2018, sp. zn. Pl. ÚS 18/17.

dne 18. prosince 2018, kterým zamítl návrh na zrušení vybraných ustanovení nařízení č. 272/2011 Sb., odmítl argument tehdejší navrhovatelky (rovněž skupiny senátorů), že by hlukové limity nemohly být stanoveny nařízením vlády.

Ústavní soud v nyní posuzované věci uvedl, že navrhovatelka mj. namítá, že nařízení vlády č. 433/2022 Sb. nebylo vydáno „*k provedení zákona a v jeho mezích*“, jak vyžaduje čl. 78 Ústavy, neboť v rozporu s textem zákona o ochraně veřejného zdraví „*nesnižuje*“ limity hluku, resp. neslouží „*k ochraně*“ zdraví. Zároveň tvrdí, že byla porušena „*zásada zákonnosti regulace některých základních práv*“ (konkrétně čl. 31 a 35 Listiny).⁵ Navrhovatelka tak dle názoru Ústavního soudu fakticky formuluje (z pohledu překročení kompetence vlády) dvě výhrady: 1) Jednak že není možno hlukové limity stanovovat pouhým nařízením vlády, neboť jde o regulaci základních práv, 2) jednak že není možno tyto limity zvýšit, resp. rozsah území (staveb, objektů) s vyššími limity rozšiřovat, neboť zákon počítá pouze se snižováním.

Ústavní soud již v nálezu Pl. ÚS 4/18 ze dne 18. prosince 2018, kterým zamítl návrh na zrušení vybraných ustanovení nařízení č. 272/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů, odmítl argument tehdejší navrhovatelky (skupiny senátorů), že by hlukové limity nemohly být stanoveny nařízením vlády. Podle Ústavního soudu „*páří stanovení hygienických limitů hluku a způsob jejich měření k činnostem, které veskrze odpovídají následující citaci z judikatury Ústavního soudu: „pro zabezpečení efektivního výkonu veřejné správy je vhodné ponechat úpravu podrobností podzákoněmu právnímu předpisu, který lze operativněji měnit“*“. Pokud Ústavní soud shledal, že je možno samotné hlukové limity stanovit z pohledu čl. 31, resp. čl. 35 Listiny nařízením vlády, nikoli nutně zákonem, pak dílčí změna jednotlivých parametrů regulace (např. právě novelizační předpis jako v nyní posuzované věci) nemůže představovat vybočení z kompetence vlády.⁶

Jde-li o druhý tvrzený důvod překročení ústavního zmocnění, tedy překročení formálních limitů zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, vychází navrhovatelka pouze z jazykového výkladu příslušných ustanovení zákona, resp. pojmu jako „*snižování hluku*“ či „*zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva*“. Vymezuje-li tedy zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, na několika místech, že předmětem zákonné úpravy je „*snižování hluku*“, „*ochrana veřejného zdraví*“ či „*zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva*“, jde o obecné cíle zákona a vymezení předmětu jeho regulace. Z těchto obecných pojmů však nelze dovozovat, že by prováděcí předpisy regulující jednotlivé dílčí (začasté velmi technické) aspekty různých politik v oblasti ochrany veřejného zdraví byly neměnné nebo připouštěly jedinou možnost změny, a to změnu spočívající ve zpřísnění již vymezených limitů, parametrů či podmínek.

Dle názoru Ústavního soudu jednou stanovené dílčí technické parametry konkrétní podzákoně regulace nepředstavují *nepodkročitelnou* a již vůbec ne ústavně relevantní mez zabraňující případné změně právní úpravy (byť snižující standard ochrany) do budoucna.⁷ Podle Ústavního soudu totiž nelze z českého ústavního pořádku dovodit absolutní zákaz snižování hmotněprávní úrovně sociálních práv. Z rozhodovací praxe

⁵ Jedná se o právo na ochranu zdraví (čl. 31) a právo na příznivé životní prostředí (čl. 35).

⁶ Viz body 50, 51 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

⁷ Viz bod 53 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

Evropského soudu pro lidská práva také neplyne požadavek stálého zvyšování (nesnižování) standardu vnitrostátně nastavené ochrany před hlukem.⁸ Světová zdravotnická organizace (WHO) ani Evropská unie nestanovují žádné závazné hlukové limity a ponechávají jejich určení v působnosti států. Z doporučení WHO či předpisů evropského práva tak nelze dovodit, že by nebylo možno jednou stanovené hlukové limity zvýšit.⁹

Všechny výše uvedené závěry se logicky promítají i do nároku na obsah prováděcích právních předpisů, resp. výkladu zákonných mezí pro tyto předpisy. Ústavní soud v této části uzavírá, že samotné zvýšení hlukových limitů nemůže vést k závěru o nerespektování ústavního zmocnění v podobě překročení formálních limitů zákona o ochraně veřejného zdraví.¹⁰

KOMENTÁŘ K NÁLEZU ÚSTAVNÍHO SOUDU

Návrhem podaným podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy České republiky ze dne 14. července 2023 se skupina senátorů domáhala zrušení vymezených ustanovení nařízení vlády č. 433/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády č. 433/2022 Sb. bylo přijato dne 7. prosince 2022 a nabylo účinnosti 1. července 2023.

Východiskem pro nařízení č. 272/2011 Sb., resp. jeho případné změny, včetně nařízení č. 433/2022 Sb., je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, který v § 30 definuje hluk a vibrace, upravuje povinnost provozovatelů a majitelů různých zařízení a objektů nepřekračovat hlukové limity a také definuje odlišné druhy chráněných prostor před hlukem. Ustanovení § 34 odst. 1 téhož zákona uvádí: „*Prováděcí právní předpis upraví hygienické limity hluku a vibrací pro denní a noční dobu, způsob jejich měření a hodnocení.*“ Ustanovení § 108 odst. 4 konkretizuje, že prováděcím předpisem bude nařízení vlády. Zákonodárce tak výslovně projevil vůli k podrobnější úpravě podzákoným předpisem, přičemž § 108 odst. 5 vymezuje podmínky, které musí být při stanovení hlukových hygienických limitů zohledněny.

Ústavní soud posuzoval, zda nařízení vlády porušuje základní práva na ochranu zdraví (čl. 31 Listiny) a příznivé životní prostředí (čl. 35 Listiny). Uvedl, že negativní vliv hluku na lidské zdraví nelze rozporovat. Stejně tak je ovšem evidentní, že moderní lidská společnost není schopna zabezpečit svou existenci bez vytváření hluku – typickým příkladem budiž hluk pocházející z osobní nebo nákladní dopravy. Úkolem veřejné moci je proto podle Ústavního soudu nalézt mezi těmito dvěma oprávněnými zájmy rovnováhu.¹¹

Navrhovatelka v komentovaném nálezu vznesla otázku, zda je možné jednou stanovenou míru ochrany životního prostředí snížit. Ústavní soud k tomu uvedl, že základem

⁸ Srovnej např. rozsudek ESLP Giacomelli proti Itálii ze dne 2. listopadu 2006, stížnost č. 59909/00, § 80.

⁹ Zde se Ústavní soud argumentačně opět opřel o svůj starší nález Pl. ÚS 4/18, body 50–53.

¹⁰ Viz bod 57 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

¹¹ Lze odkázat v obecné rovině na článek H. Müllerové (MÜLLEROVÁ, H. Right to Environment, Balancing of Competing Interests and Proportionality. *The Lawyer Quarterly*. 2018, Vol. 8, No. 2, s. 129–137).

právní úpravy ochrany před hlukem jsou sice konkrétní ustanovení ústavní Listiny základních práv a svobod, zejména čl. 31 a čl. 35, těch se lze ovšem domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí (čl. 41 odst. 1 Listiny). Snížení míry ochrany obyvatel před hlukem oproti původnímu stavu bylo podle Ústavního soudu možné. Připomínám, že touto otázkou se Ústavní soud rovněž zabýval již v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/18 ze dne 18. prosince 2018).¹²

Ústavní soud již v nálezu Pl. ÚS 4/18 odmítl uplatnění *stand-still* doktríny, tj. požadavku stálého zvyšování (resp. zákazu snižování) hmotněprávní úrovně základních práv, zvláště jde-li o práva podléhající režimu čl. 41 odst. 1 Listiny. Dodal, že typicky u sociálních práv (kam právo na příznivé životní prostředí řadí) spojených s rolí státu při jejich zabezpečení totiž vzniká dilema z hlediska alokace veřejných prostředků, přičemž je-li (v abstraktní rovině) ústavně přípustné snížit rámec ochrany základního práva, tím spíše lze upravit rozličné parametry tvořící jednotlivé „stavební kameny“ této ochrany. Trvání na opaku by v konečném důsledku zablokovalo tvorbu jakékoli politiky státu. Přestože z normativního hlediska platí východisko, že dodržování principu trvale udržitelného rozvoje a ambice zvyšovat úroveň ochrany životního prostředí mají patřit k hlavním cílům moderního státu, není *a priori* neústavní určité snížení úrovně ochrany práva na příznivé životní prostředí.¹³ Podle Ústavního soudu nelze z českého ústavního pořádku dovodit absolutní zákaz snižování hmotněprávní úrovně sociálních práv.

Ani z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) vztahující se k čl. 8 Úmluvy, na niž se navrhovatelka v replice odvolává, neplyne požadavek stálého zvyšování, resp. nesnižování standardu vnitrostátně nastavené veřejnoprávní ochrany před hlukem.

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen jako „ESLP“) vykládá čl. 8 Úmluvy a právo na respektování obydlí tak, že jeho obsahem je rovněž právo na klidné užívání obydlí, včetně ochrany před nadměrným hlukem (např. rozsudek ve věci Hatton proti Spojenému království ze dne 8. července 2003, stížnost č. 36022/97, bod 96). ESLP ovšem podobně jako tento nálezu uvádí, že je třeba snažit se o vyvažování mezi zájmem jednotlivce na ochranu před hlukem a protichůdnými zájmy společnosti, přičemž státy disponují širokým prostorem pro uvážení ve vztahu k podobě a výsledku tohoto vyvažování (srov. rozsudek ve věci Giacomelli proti Itálii ze dne 2. listopadu 2006, stížnost č. 59909/00, bod 80). Jinak řečeno, stát je oprávněn uplatnit řadu důvodů, proč je ochrana před nadměrným hlukem omezena, potažmo vysvětlit, jak se pokoušel ochranu před hlukem zlepšit. Teprve pokud jsou tato opatření v daném případě zjevně nedostatečná, je možné konstatovat porušení čl. 8 Úmluvy (srov. rozsudek ve věci Deés proti Maďarsku ze dne 9. listopadu 2010, stížnost č. 2345/06, bod 23). Přistoupení k posouzení míry naplnění pozitivních závazků státu je však obvykle podmíněno tzv. vnitřní nesrovnalostí, což v případě hluku nejčastěji znamená, že došlo k překročení místních hlukových limitů (rozsudek ve věci Moreno Gómez proti Španělsku ze dne 16. listopadu 2004, stížnost č. 4143/02, bod 60; obdobně Cuenca Zarzoso proti Španělsku ze dne

¹² Podrobně k tomuto nálezu Ústavního soudu viz VÍCHA, O. Od poplatku k podání podnětu a sedacích vyhlásek, přes hlukové limity a potravinové banky až k registru smluv, billboardům a vyšetřování blokády v NP Šumava. *České právo životního prostředí*. 2019, roč. XIX, č. 1, s. 110–120.

¹³ Srov. nálezu Pl. ÚS 4/18, body 61–63.

16. ledna 2018, stížnost č. 23383/12). Porušení čl. 8 Úmluvy ve vztahu k ochraně před hlukem posuzuje ESLP vždy jednotlivě podle okolností dané věci. Vzhledem k tomu je navrhovatelkou dovozované tvrzení o plošném porušení práva na klidné užívání obydlí napadenými ustanoveními nařízení obtížně obhajitelné. Navíc lze z judikatury ESLP dovodit, že jedním z důležitých indikátorů porušení čl. 8 Úmluvy může být překročení místních hlukových limitů. ESLP dosud nezpochybnil hodnoty či strukturu hlukových limitů v jednotlivých zemích, byť ty se značně liší.¹⁴

K argumentům navrhovatelky vycházejícím z doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO) či evropské unijní směrnice č. 2002/49/ES, ze dne 25. června 2002, o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, Ústavní soud v komentovaném nálezu pouze dodal, že WHO ani Evropská unie nestanovují žádné (např. minimální) závazné hlukové limity a ponechávají jejich určení v působnosti států. Státy disponují uvážením nejen při stanovení výše hlukových limitů, ale rovněž jejich struktury¹⁵. Z doporučení WHO či předpisů evropského práva tak nelze dovodit, že by nebylo možno jednou stanovené hlukové limity zvýšit.

K argumentaci směrnicí č. 2002/49/ES, o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, je třeba připomenout, že každý členský stát Evropské unie si konkrétní hodnotu limitů určuje sám podle svých podmínek. Hodnoty doporučené WHO (50 dB denní a 40 dB noční limit) považuje sama WHO za doporučenou cílovou hodnotu, ke které by se státy měly v dlouhodobém horizontu podle svých možností co nejvíce blížit. Jedná se o strategickou cílovou hodnotu hluku, kterou nelze zaměňovat za okamžitě uplatnitelné hlukové limity. Hygienický limit hluku nepředstavuje absolutní práh ochrany zdraví, ale je kompromisem mezi zdravotními a socio-ekonomickými požadavky a možnostmi společnosti.¹⁶

Pokud jde o mezinárodní kontext předmětné problematiky, emise hluku jsou celosvětovým problémem a věnují jim velkou pozornost mezinárodní organizace, včetně WHO a EU. Přestože s hlukem spojené hrozby jsou podobné ve všech vyspělých zemích (ochrana zdraví, resp. ochrana životního prostředí), jak WHO, tak EU akceptují, že každý stát disponuje jinými kulturními, historickými a hospodářskými podmínkami, které předurčují jeho možnosti a schopnosti hluk omezovat. V mezinárodním ani v evropském unijním právu proto nejsou stanoveny žádné (např. minimální) závazné hlukové limity a jejich určení je ponecháno i s ohledem na princip subsidiarity na jednotlivých státech. Státy tak disponují uvážením nejen při stanovení výše hlukových limitů, ale rovněž pokud jde o jejich strukturu.

Český systém ochrany před hlukem dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, je založen na stanovení závazných celostátních standardů kvality, tzv. pevných hlukových limitů. Limity jsou u návrhem dotčeného hluku z dopravy pojímány jako dlouhodobé a jejich překročení je odvozeno z průměrů za denní či noční dobu. Systém pevných limitů je v ČR aplikován rovněž u ostatních prostor, tj. chráněných venkovních prostor staveb, a především u chráněných vnějších prostor. Toto řešení je ve srovnání

¹⁴ Viz VÍCHA, *c. d.*, s. 119–120.

¹⁵ Srov. též nálezy Pl. ÚS 4/18, body 50–53.

¹⁶ Jedná se o názor prezentovaný vládou ČR, viz bod 24 odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/23 ze dne 3. dubna 2024.

s jinými zeměmi EU či Evropy neobvyklé a existují dokonce státy, které limity hluku z dopravy ve venkovních prostorech vůbec neznají (např. Velká Británie či Belgie). V ostatních státech existují limity pro vnější prostory jako doporučené směrné hodnoty, které se stávají závaznými pouze v případě např. realizace nových dopravních projektů. Česká situace, umožňující vymáhat překročení limitů hluku ve venkovním prostoru, je podle Ústavního soudu z komparativního hlediska v Evropě zcela jedinečná. Ona unikátnost na první pohled může vypadat jako progresivní ochrana obyvatel, na druhý však nedovoluje přihlídnout ke konkrétním okolnostem a neumožňuje tak aplikovat proporcionalní řešení.¹⁷ V konečném důsledku to může vyústit v částečně bezvýhodné spory, ve kterých soudy přes závěr o protiprávním překročení hlukových limitů zároveň konstatují nemožnost zjednání (bezprostřední) nápravy.¹⁸

Co říci závěrem? Uznávám, že zvýšené hlukové limity mohou přispět zejména u liniových staveb z oblasti silniční a železniční dopravy k další nepříjemné zátěži na obyvatelstvo v jednotlivých obcích. Na druhou stranu se však nedomnívám, že by stát rezignoval na ochranu obyvatel a lidského zdraví před hlukem. Závěry Ústavního soudu v citovaných nálezech z let 2018 a 2024 tomu dle mého názoru nasvědčují. Cílem zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, jakož i k němu vydaných prováděcích předpisů, je stále zájem na ochraně veřejného zdraví, zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva či snižování hluku, neboť jde o obecné cíle právní úpravy jako celku bez ohledu na dílčí změny jednotlivých technických parametrů právní úpravy. Nelze tak mechanicky dovozovat překročení ústavního zmocnění vlády podle čl. 78 Ústavy pouze z důvodu zmírnění některých podmínek ochrany veřejného zdraví (např. zvýšení hlukových limitů) ve srovnání s předchozí právní úpravou.

doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
stejskal@prf.cuni.cz
ORCID: 0000-0002-8783-7190

DOI: 10.14712/23366478.2024.146

¹⁷ VÍCHA, *c. d.*, s. 117.

¹⁸ Srovnej případ hluku v okolí pražské magistrály v nálezu sp. zn. I. ÚS 451/11 ze dne 11. ledna 2012.